

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Terară-illustrată” și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economii: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foia națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Ce zile ne așteaptă?

În numărul 5 al «Libertății» vorbind la știrile politice, despre aceea, că: «Ce să nădăjduim noi?», ziceam:

„...am putea bănuî pe Héderváry, că atunci, când s'a dat în coate cu Croații, când a stat de vorbă cu partidul naționalist din dietă și a lăsat vorbă că vrea să fie „mai drept” și față de naționalități, — n'a făcut altceva, decât a scos din magazin „ciuha naționalităților” mai peștriță ca până aci, și-a ridicat-o mai sus ca alții, ca să sperie cât mai bine pe „patrioți”! Și, uite, a reușit! Tisza, care sta deoparte, fuge la el și-l trage spre sine și zice: „E vorbă de viitorul națiunii” (înțelege a maghiarizmului), nu-i vreme a ne uita la forme! Să alergăm să oprim „primejdia”! Care primejdie? Acea, de a să da privilegiu popoarelor acestora nemaghiare, naționalităților, să ajungă și ele la mai mare trecere!

„Și uite, *Koșutiștii* înșiși, așa s'au speriat de ciuha isteț ridicată de Héderváry, că-s în stare a fugi și ei sub aripile lui Tisza, numai să nu să scape ceva din puterea veche”!

Ce mult am fi dorit să nu fim proroci buni, dar — am fost! Sperietoarea lui Khuen a reușit pe deplin! Azi el are deja în jurul său o tabără întregă de patrioți speriați (și în stomacuri cu focul lacomiei după putere arzându-i grozav!), cari i-au dat mâna și îl vor urma în lupta politică de care s'a apucat, luptă prin care să înfrîngă pe koșuthiștii neastîmpărați, cari n'au știut șede frumos în scaunele puterii! Și-i frîng mai ales prin aceea, că: vor zmulge din mâinile popoarelor nemaghiare toate scaunele de deputăție pe care le au ori le-ar putea încă avea!

Vom sta dar în fața unei lupte foarte obraznice: Ta-

băra politică a lui Héderváry, braț la braț cu oamenii lui Tisza, ori chiar mai mult cu Tisza decât cu Héderváry în frunte, — vor să bată tabelele koșutiste și să le rupă puterea în dietă. Dar cum în inima țării, la mijlocul Ungariei, Ungurii sunt așa de număroși, că cercurile de deputați pe acolo numai ungurii cei mai zvăpăiați le pot căpăta, — ei dau lupta nu contra scaunelor din inima țării, ci a celor de pe la hotare, cele de printre Români, Slovaci, Sîrbi, ca cucerindu-le pe acestea, care nu li-să cad lor, ci nouă, — apoi cu scaunele noastre să pășască tari și mari în dietă, spre a cutropi pe trimișii Ungurilor neași, pe cei de pe pustă!

Inima țării va da koșutiști, iar brîul lat dela margini, va fi siluit cu baioneta și cu mișelia, să dea țisza-iști, cari merg pe-o mână cu Héderváry!

Iar ce va fi mai sîngerător de inimi pentru bunii Români, e faptul, că Héderváry, învățînd din purtarea ticăloasă a cercurilor dela Oravița și Bogșa la alegerile din urmă, nici nu vrea să pună printre Români mulți candidați unguri, ci — *Români renegați*, ca Burdea și Șiegescu și ceata lor de vînzători de neam! Ci-că e și satorită în parte lista. De pildă contra lui Dr. Vaida e vorbă să pășască chiar un preot »român« cu numele Breban, nu știm de unde. Pentru-că prin aceștia să poate face mai mare turbureală în popor!

Ne așteaptă dar zile, cari vor aduce grozave ispite sufletelor poporului și vor pune în grea cumpănă inimile românești!

Adecă aduc ispită și pun în grea cumpănă suflete îndoelnice, mălăiețe, dar pe cele bărbate și tari, nu, că acelea știu dinainte ce au să facă, pe ce cărare să pășască, — vie ori-cine în fața lor și cu ori-și-ce fel de cuvinte!

UNELE—ALTELE

Fond cultural la Arad.

Intii o îndreptare de care ne bucurăm că o putem face:

Știrea ce am dat-o în numărul nostru trecut, că P. S. Sa Episcopul Aradului I. I. Papp, ar fi dat „Fondului Cultural” al Diecezei sale 1000 cor., sumă pe care o aflam, cu drept cuvînt, prea mică din partea unui Episcop, — e corigată așa, că P. S. Sa a dat 5000 (cinci mii) cor. pentru acel Fond, ceea-ce însemnă aci bucurăși. Văzusem știrea cu 1000 cor. în „Telegraful Român din Sibiu” și o crezusem.

Pentru același Fond vedem publicate în „Tribuna” un șir întreg de contribuiri, printre cari unele frumoase și vrednice de însemnat, ca dăniile următorilor:

Principele Basarab Brîncoeanul din București K 5000—
Dna Marilina Bocu, Arad „ 300—
Iuliu și Lucreția Herbai, Arad . . . . . „ 200—
Dr. Iustin Marșieu, Arad „ 150—
Dr. L. Tămășdan, Arad „ 100—
Dr. Sev. Ispravnic, Arad „ 100—
Elena Goldiș, Arad . . . . . „ 100—
Dr. Monția, Șiria . . . . . „ 300—
Comuna Măderat . . . . . „ 100—
Gavr. Ardelean, Galșa . . . . . „ 100—
Aug. Beleş, Simand . . . . . „ 100—
V. Popovici, B.-Ciaba . . . . . „ 100—
Ger. Rațiu, Pesta . . . . . „ 125—

Și multe altele cu sume mai mici, de 50, 40, 30, 20 și 10 cor.

Cele multe să urmeze de aci încolo, căci scopuri așa mari ca Fondul Cultural al unei dieceze pentru a-și mîntul școalele, cere jertfe cari să nu afe inimi închise, nici pe jumătate deschise, ci pline de darul dzeesc al jertferei cu drag și din greu. Pe cît vedem fondul dela Arad, pornit anul trecut, abia poate cuita subscripția alor vre-o 25—30.000 cor. pe cînd el, ca să poată răspunde de dai Doamne mării sale, are lipsă de peste 500.000!

Fondul dela Blaj

menit a ajuta școalele populare, e nădejde să pornească cu însuflețire și putere mai mare! I. P. S. Sa Metropolitanul Mihali, precît aflăm, a iscălit pentru acest fond 10.000 cor., premergînd astfel cu frumoasă pildă fiilor sei credincioși. Urmează apoi,

după începutul de listă ce vedem că apare în „Unirea”:

Don. Simon, St. Georgiu d. cimp K 1000—
Eug. Bian, Făget „ 1000—
Dr. Is. Pop adv., Lugoj „ 500—
G. Pop, Vaidacuta „ 500—
Al. Onaciu, jude de Curie, Pesta, „ 500—
I. Dobrean, Corbu „ 500—
I. M. Moldovan, Blaj „ 500—
Sam. Poruț, Bistrița „ 400—
Dr. S. Tămăș, Hida „ 300—

Și subscrierile urmează frumos și cu sume însemnate.

Vrednic de scos la iveală e, între altele, că numai din privilegiul morții marelui învățat și Român Dr. Bunea s'au făcut pentru Fondul-Cultural din Blaj următoarele dăruiri frumoase, în loc de cunună pe sicriul lui:

Inst. „Patria”, Blaj K 500—
Dr. T. Mihali, deput. „ 100—
și alții mulți sume maimici

Înaltă, Doamne, inimile bunilor fi ar bisericilor române, să jertfească așa fel pentru Fondurile Culturale întemeiate de conducerea bisericilor lor, încît văzînd lumea tîria lor de credință, de alipire și jertfire pentru așezemintele lor scumpe, — să-i slăvească și să zică: vrednici de viață sunt!

Școala din Petrila.

Din Petrila ni-să scrie, că fiind acum ceasul al unsprăzecelea pentru a să hotărî comunele de își susțin școlile din puterile proprii, ori nu le mai țin, ori numai cu ajutor dela stat, — comuna Petrila a luat și ea hotărîre asupra acestei întrebări.

Anume mai mulți Români fruntași din comună, sîntuindu-se, frățeste cu dl preot Ioan Preda Ștefane, s'au pus cu stăruință pe lîngă popor, poporul și-a ascultat cu drag pe păstorii și conducătorii săi, și au hotărît, că: își susțin școala din puterile proprii!

E frumoasă și vrednică de laudă hotărîrea fraților noștri din Petrila.

— Rămîne numai, ca acolo unde poporul nostru bun, s'a avîntat la aceste hotărîri bărbătești, — învățătorii să se arate apoi și ei, de aci încolo, mai ales ca ori-cînd în trecut, vrednici de această încredere

a poporului în așezământul cultural, în școală, și așa fel să-și implinească datorința, atât în școală cât și afară de școală, și în biserică, stînd întru toate la înălțimea chemării, ca învățători buni povățuitori ai poporului, — ca nici odată acest popor să nu ajungă a-și părea rău de jertfa ce o duce!

Că dacă poporul vede, că copiii lui ies din școala românească de fapt tare deschiși la minte prin ea, isteți, învățați, că ei cîntă la biserică frumos, că învățătorul formează cor bisericesc macar de copii, ori și de adulți, că e bun povățuitor în cele ale economiei, și în altele, — fericit să va simți poporul de susținerea școlii sale, și fericit învățătorul în mijlocul aceluia popor!

Aceeași ținută trebuie să o aibă și fiecare învățător cinstit de la școlile noastre cari primesc și ajutor dela stat. Că pentru aceea tot ale noastre sunt, și ei oamenii de încredere ai poporului, ai bisericii de care să ține școala.

Sus inimile, iubiti slugitori ai răspîndirii luminei! Așa să lumineze lumina voastră naintea poporului, ca el, văzînd faptele voastre, să vă iubească și prețuiască, și pentru voi ori-ce să jertfească!

De-ale temniței.

În loc de: bine ai venit.

Cetim în „Gazeta Trans.“ din Brașov:

„Zilele acestea a părăsit închisoarea Seghedinului redactorul nostru Victor Branisce, întorcîndu-se sănătos între noi, pentru a-și relua, după o lipsă de 3 luni de zile, vechiul său loc la masa noastră redacțională.

„Nici n'a călcat bine peste pragul odăii redacționale, și i-s'a și înmînat sentința Curiei, prin care este vestit, că s'a întărit o sînda de 6 luni închisoare de stat, în procesul de presă făcut ziarului pentru publicarea articolului «Sărbători vesele». Dl V. Branisce va cere amînarea pedepsei pînă la toamna viitoare“.

*

Părintele Hlinka, la care Slovaci țîn foarte mult, ca la un Lucaciu al lor, zace de acuși doi ani închis la Seghedin, pentru un proces politic. Acum ar fi să scape peste vre-o jumătate de an. Ca să nu să prea ungă din bunătățile libertății, procurorul din Seghedin a îngrijit să aibă alt proces contra lui, și Marți în săptămîna asta părintele Hlinka a fost dus de panduri dela arest în fața juraților, — cari vor avea grijă ca „primejdiosul“ naționalist, să nu scape în curînd liber în mijlocul poporului său, care țîne la el cu alipire mare!

— Procesul a fost amînat pe 21 Febr. fiindcă pînă Marți nu să sfîrșise procesul Haverda-Iánosy!

Știri politice

Învierea țiszaiștilor.

Héderváry are zile bune! Dar mai ales Tisza Pišta. Prostia țiszaiștilor de a să rupe în două în vremea șederii lor la cîrmă, — le vine vechilor „liberali“ bine, le mână apa pe moară, și mai ales acum, că-s căzuți dela putere și tot stau desbinați, asta a dat curagiu lui Tisza să iasă iară pe cîmpul de luptă politică și să cerce să-și adune partidul mort, să sufle în trimbița învierii, și să-și strîngă resturile armatei risipite.

— După-ce Héderváry s'a întors dela Viena și a spus că Maestatea Sa nu i-a primit abdicarea, el s'a pus iară pe tîrgueli cu Tisza și Andrásy. Și mai ales Tisza cerceta des pe Andrásy, și să sfătuiască. Și iacă ce a urmat:

Risipirea partidului Andrásy.

Tisza să vede că a încredințat pe Andrásy că singurul lucru bun îl poate face, să-și spargă partidul, lăsînd voe slobodă celor vre-o 40—50 deputați ce să țîn de el, să între care unde vrea: iar fiindcă el, cu Héderváry, întemeiază un nou partid, să le dea puțința a intra și oamenii lui în partidul cel nou, care tot din vechii lor prieteni va sta. Și Andrásy s'a învoit. A spus că el însuși nu poate intra în noul partid, sub Héderváry, dar tabără și-o sparge, facă apoi oamenii lui care ce vreau!

Așa a făcut. Luni în săptămîna asta și-a adunat partidul la sfat și au hotărît: ca fărîna orbului, care încotro! — Marți apoi s'au și adunat vre-o 30 andrășiști de cei risipiți, și au hotărît că: să pun în gledă sub Héderváry!

Acum Héderváry, care pînă aci sta în fața dietei ca atîrînd în văzduh, că n'avea nici un partid politic pe care să-și razime macar un picior, acum are o palmă de pămînt pe care își poate pune piciorul chiar în dietă, are o ceată de deputați, o frîntură din Andrásisti, vre-o 30, și mai are pe cei 13 Sași, care nici nu mai fac alta în dietă decît dorm cu capul pe băncile de deputați și numai cînd aud așa de-o răsturnare, să trezesc, să uită că acum în a cui mână cade cumpăna puterii, și apoi ei spre acela își pleacă „circumspectul“ lor cap, și își urmează naintea — odihna.

Ce-i în jurul lui Héderváry.

Plămădeală. Tabăra oamenilor pe care el să se poată răzîmi, crește, încet ce-i drept, dar crește. Intîi și-a îndulcit pe Croați, cu aceia s'a împăcat,

are 40 voturi. Acum dela Andrășiști vre-o 30 voturi și Sași 13, cu ce i-or mai veni zilele astea, — că o să dezerteze și unii „Košutiști“ sub steagul cel „nou“, — face acuși sută. Puțin, pentru a fi tare acolo unde-s 413 voturi, dar tot e ceva față de trecut și mai ales are nădejdi mari că alegerile o să-i dea încă doar o sută de deputați!

Cornul lui Tisza.

Tisza, și cu el ministri de acum și o mare ceată de credincioși ai lor, au ridicat la buze trimbița mare care să răsune peste toată țara, că: să învie cei-ce acum patru ani, după alegerile în care i-au frînt țiszaiștii, s'au fost pogorît în mormînt... A dat Tisza și soții mare chemare către țară, să vie toți credincioșii lor să formeze un partid nou, pe care l'au botezat „Partidul muncii“ (Munkapárt). Și așa pentru întărirea guvernului lui Héderváry Tisza și soții lucrează din greu! Asta e semn că Héderváry s'a dat după păr cu Tisza și credincioșii sei vechi liberali, și de azi încolo n'are lumea să mai vadă în guvernul Héderváry ceva deosebit, care ar crol drumuri noue, doar mai cinstite, în politică, ci învierea vechilor și noue binecunoscuților „liberali“, zdrobitori de drepturi ale popoarelor, și apărători ai ticnei lor nemeșesti!

Burda-Siegescu-Ciocan.

Cînd andrășiști au ținut sfatul de a trece în tabăra lui Héderváry, cine era de față? Era Burdea, Siegescu și Ciocan, trei deputați cu numele Români, de fapt în toată ființa sufletului lor dați în apele ungurești, și și ei au strigat cît le încăpea pe grumaz: Da, trecem la Héderváry, că acum el e mai tare!... Și mâne ar trece în brațele lui Satan, dacă l'ar vedea pe el cu bățul de guvern în mână și, s'ar închina lui. Siegescu i-ar așterne înaintea picioarelor briul cel roșu de popă românesc strîgîndu-i, Osana Satana!...

Săraci Români bănațeni, cui vă închinați voi!...

*

Mara László.

Pentru vătavii dela comitatul nostru al Hunedoarei, să pregătesc zile minunate... Să știe că pe vremea lui Tisza, fișpan era Ladislau Mara. Cînd a venit „marea“ coaliție, Mara a fost înlăturat, și pus în fruntea comitatului cel mai nevrednic dintre toți fișpanii cîți li are țara, un om ce nu știe nici ceti de dai doamne, iar de scris, ferit'a sfîntul să știe scrie o epistolă de zece șire cum să cade. L'au cocotat acolo ceva neamuri mari ce are prin Pesta și cari au voit prin asta să-l facă cu ceva pîne, (că dacă-i fișpan mai mult de 4 ani, apoi are cît trăește el „penzie“ de vre-o cîteva mii pe ani).

Și după ce-a ajuns acest anal-fabet „fișpan“, au început cei dela comitat și congregația a să închina lui, ca jidovii pe vremuri la vițelul de aur, iar pe fostul fișpan Mara a-l cîrăi ca pe o cioară, cînd cuteza să mai zică și el ceva în congregație...

Acum vedem la sfaturile lui Tisza Pišta pe Mara printre fruntașii noului partid și subscris alătura cu Tisza pe chemarea către țară!... Și ca mîne îl vedem venind să-și iee iară locul în fruntea comitatului!... Și o să vedem aceeași congregație, care l'a cîrăit urît numai de curînd și l'a huiduit, închinîndu-i-se iară, și pe vițelul de aur căruia azi să închină, trîntindu-l de careva părete ca pe un lucru netrebuit mai mult...

„Ce oameni, neică! Ce „convingeri“ în sufletele lor!

Să aruncă pe cercuri.

Să și fac planuri pentru nouele alegeri, cari ci-că vor urma prin April. Să și împart candidații asupra lor.

Fiindcă în comitatul Aradului Români au scos la alegerile trecute patru deputați, — acolo s'au și numit vitejii cari să iee pe Români de pept și să-i răpună la Radna, Iosășel și Boroșineu, — numai la Șiria ci-că nu cutează nici ei să pună candidat!

Juni americani, cu steaua, pentru gim. din Brad.

O știre tare frumoasă ni-să împărtășește din America.

Cinci juni români, toți din Bucerdea vinoasă (per Tîrnave) anume Vasile Borșia, Augustin Borșia, Trofim Miclea, Teodor Miclea, și Florian Miclea, aflători în orașul Erie, Pa., la sărbătorile Crăciunului s'au hotărît să-și facă ei o stea, cum fac frații lor de acasă sau cum își făcuse cînd erau copilași acasă, și învățînd cîteva colinde frumoase, să meargă ei în seara de Crăciun cu colinda pe la casele unde știu că să află Români!

Așa au făcut. Și-au făcut steaua și au plecat. Mare a fost bucuria bieților muncitori români de prin cele »bort«-uri (locuri de locuit pentru muncitori), cînd au auzit glas de colindători și au văzut chipul sfintei stele, așa cum cu atîta drag îl văzuse ani și ani de zile acasă, și mulți au lăcrămat de bucurie, alții nu știau cum să-și mai arate plăcerea ce o simt la auzul colindei românești acolo pe plaiuri atît de înstrăinate, unde numai glasul surd al ciocanelor de fer și șuerul fabricelor îl aud de atîta timp...

Și fiecare a cinstit pe vrednicii juni cari și-au luat osteneala a învăța colindă și-a merge »cu steaua«. Iar junii numiți au legat de frumosul fapt al umblării cu colinda, și o faptă bună, care îl ridică și mai mult în ochii dreptilor judecători: ei au zis: Din darurile ce vom

Am ajuns de ceartă cu câțiva corespondenți...

Doi corespondenți ai noștri s'au supărat zilele astea pe noi și ne ceartă amândoi, unul mai din topor, altul mai din ghilău. Trebuie să stăm nițel de vorbă cu ei, aci în foaie, căci e bine s'o știe și alții de ce suntem așa și nu altfel. Iacă câteva pățanii a noastre mai nouă de acest fel:

— Dintr'o comună ne-a venit o corespondență (scrisoare) despre producția unui cor. Erau în ea niște laude la adresa dirigentului, de nu să mai sfârșeau. Noi am publicat scrisoarea, dar laudele la adresa conducătorului de cor le-am stămpărat un pic, lăsându-l totuși laudat destul, și în schimb am mai pus și la adresa tinerilor cîntăreți, că noi mai ales pentru ei, pentru cei mulți și cu atragere spre învățatură, publicăm corespondențele, și, pe lângă conducător, pe ei dorim să-i știm încurajați cu o vorbă bună, ca să aibă voe și în viitor a învăța! Și noi știm bine, că la astfel de privilegii, de regulă conducătorul însuși ori un om bun al lui, face cartea către redacție și să scapă de spune despre sine mult de tot iar de coriști cam puțin, și dacă pui așa în foaie, coriștii să supără, că, la dreptul vorbind, și ei au parte în buna reușită. De aceea noi împărțim porția de laude ce ni-a venit, după cum ne spune simțul și bunul tact, punând din ele și dincolo...

Și pentru asta ni-a venit o nouă scrisoare dela un om bun al dirigentului, care să „întregească“ „adevărul“ care a fost „retăcut“ în scrisoarea publicată!... Și doar publicasem laudă destul de mare pe dirigent, doar că egal cu Dima sau cu Kiriak nu îngăduisem!..

— Aiurea s'a întâmplat că preotul în ziua de Botezul Domnului, a spus corului să nu cînte azi în biserică. Și anume pentru-că fiind azi sfințirea mare a apei și botezul poporului, cu serviciu lung, corul să nu-i cînte azi, că prea o să țină mult, de nu găta până nu știu cînd.

Pentru atîta lucru, — chestie mică locală, care nu privește nici pe oamenii din al doilea sat, — haid cu scrisoare lungă și furtunoasă la redacție, contra preotului! Scrisoare făcută de dirigent și puși s'o subscrie mai mulți coriști, arrangeați cu subscrierile după voci: tenor I., tenor II., bas I., și bas II...

I'am rugat prin o scrisoare cu vorbe frumoase, să nu ceară publicarea corespondenței, că nu e lucru de ieșit cu el în vileag. Doar nu i-om lua preotului dreptul de a-și întocmi trebile serviciului cum vede el că e mai ducător la scop și cum sunt trebuințele zilei.

Ași! Ni-a venit o scrisoare de 11 (unsprezece) pagini mari, din cari am cetit pagina întâie, celelalte le-om ceti, cînd om avea vreme,

a doua zi de Paști, că știm tot și din fața dintîiu. Ci-că în scrisoarea coriștilor dela tenor I, tenor II, bas I, și bas II, s'a scris „numai adevărul“, și dacă foile noastre nu publică adevărul, apoi ce publică? Și ne face vinovați de părtinire față de „popa“, și ne spală cu sapon odată!

Apoi iacă ce nu vreau oamenii noștri să înțeleagă: E drept că scrisoarea din pricină spunea adevărul, că preotul i-a zis corului că atunci odată, să nu cînte, pentru a nu-i lungi prea tare serviciul, deși altădată l'a lăsat totdeauna să cînte cînd vrea. Dar acest „adevăr“ e de a face din el cal de bătaie în fața lumii, și a porni războaie prin foaie, înveninînd inimile și ațîțînd patimi și ură și dușmănie? Și apoi ce poate privi pe cetitorii noștri din cele 2400 comune în cari merge foaia, oprirea din vorbă din comuna X una?

Și încă ceva: Sînt în viață destule adevăruri, cari nu să pot toate vîntura prin foi. De pildă gem satele noastre de adevăr, că tot satul are 10—20 bețivi de să tăvăl prin tină cînd ies dela crîsmă, și fac rușine familiilor lor prin purtarea lor, are tot satul cîteva femei stricate care își strică lumea de-ar fi bune numai arse pe rug, și altfel de oameni răi, printre ei unii „fruntași“ în sat. Acestea-s adevăruri. Dar de-i veni dta cu aceste adevăruri să ni-le descrii cu toate amănuntele lor, și să ne ceri să le publicăm!, crezi că te primim? Și doar spui adevăr! Dar nu tot ce să petrece într'un loc, într'o familie, într'un sat, e de dat și în vileag ca „lucru mare“.

— În alt loc parochia, atît comitetul cît și sinodul, a hotărît, că în loc de 2 învățători, va susține pe viitori numai unul. Vine scrisoare din sat și, fără să descrie motivele pentru cari parochia s'a hotărît la asta, dă numai cu amîndoi pumnii în preoții din loc, că ei nu s'ar fi întrepus pentru susținerea amînduor posturilor de învățători, ci au lăsat poporul să hotărăască așa! Astia-s „contrarii școlii“! Dușmanii școlii! Am răspuns la posta red. să aștepte omul până vede ce hotărăște conzistorul, la care să înaintează hotărîrea comitetului și sinodului. Că conzistorul, dacă vede că e o hotărîre de-a năroada, de sigur n'o întărește! Iar de-o va întări și el, e semn, că află și el că a fost motiv de a să hotărî așa! Și atunci noi nu multe mai avem de zis.

Noi cum puteam lua măciuca asupra preoților, despre cari nici corespondentul nu ne spune nici un rău, decît vorbe mari că-s „dușmanii școlii“, fără a ne arăta prin ce fapte o dovedesc ei asta?

Că n'au împedecat aducerea hotărîrii de reducere? Poate știau că n'o să-i asculte poporul, și atunci e destul să informeze conzistorul că aici e o pornire proastă și fără

rost, — și fac mai mult ca cu lungi băsade în sinod.

Ori doară știau că altfel nu să poate susține școală neatmătoare. Ori cum o fi, nouă ni-s'a arătat lucrul nelimpedit și nu puteam porni desbatere fără tact asupra lui.

Ași! Supărare mare. Corespondentul ne învinue de neîmplinirea datorinței de gazetari, de a arăta publicului cetitor „faptele netrebnice ale preoților“, și ne spune să-i trimitem napoi manuscrisul, ca să se adreseze la foi streine, că vede că la foile noastre n'are la ce să adresa cu nimic...

Ne pare rău că nu mai ținem scrisoarea din pricină, că am publicat-o acum, pentru ca să se vadă cît de mult lipsea din ea ceea-ce mai mult voia autorul: dovedirea că preoții aceia ar fi săvîrșit „fapte netrebnice“. Ci era așa o izbucnire pătimașă asupra lor. Și noi pentru răzbunări și vărsare de ură, nu punem foaia nimănui la îndemînă.

„Libertatea“ a ajuns așa răs-pîndită cum e, tocmai prin aceea, ca nu s'a lăsat să fie cuibar de răzbunări personale, de hule, de cazne netrebnice, dar nici de laude înfoiate și nevrednicite!, — nu să bagă în certele locului, nici în urele confesionale!

„Libertatea“ e foaie în întia linie națională, și grijile neamului le înșirue sub ochii cetitorilor săi, și laudă bucuros pe toți cei-ce, în un chip oare-care și cît de modest, muncesc în ogorul național, și lovește acolo unde vede că oamenii să dedau la păcate naționale, că greșesc din punct de vedere românesc, contra bisericii ori neamului. Dar peste greșelile omenești ale fraților, nu să face judecătoare, că acelea prea ar sil-o să, calce adesea prin mocirle și gloduri, din cari ar ieși și ea murdărită și urîtă abonațiilor săi!..

Cei-ce ne scriu, sunt rugați a face deosebire între lucruri de interes obștesc și mai presus de toate românesc, și între cele de interes pentru un cerc prea mic de oameni, locale și personale, pe care nu le primim în foaie!

Așa ne-am ținut în trecut, și am văzut că cetitorilor le place ținuta asta, așa ne vom ținea și în viitor.

Suntem slujitori ai mării familii a neamului, și el, neamul, își are destulele lui griji și nevoi mari! De acelea să vedem, pe acelea să ne silim să le împutînim, în acelea să dăm fraților noștri de prețutindenea sfaturi și îndrumări bine chibzuite. Cele mici, locale, oblească-și-le oamenii cum pot ei între sine.

Și încă ceva: Patima și aprinderea cea mai mare, să nu ni-o arătăm așa de vitează noi între noi, frați contra frați, ci, dacă o avem: s'o îndreptăm toată, apărătoare, împotriva contrariilor neamului! Nu față de noi să fim lei-paralei, iar față de acei niște nevrstnici... mielugei (ori mișei!)...

Din America.

Nenorocirea unui frate Bănățean.

Un cetitor din America al foii noastre, ne scrie, că în orașul Detroit, statul Michigan (Statele Unite americane) s'a întîmplat în 5 Ianuarie o jalnică nenorocire.

Lucrătorul român Iovan Guțian Mezin, de loc din Uzdin (comitatul Torontalului, în Ungaria) lucrînd la o fabrică sus pe la rîndul al 4-lea cum a umblat, cum nu, și-a pierdut cumpăna și a căzut de acolo dela al 4-lea rînd jos pe pămînt! N'a avut răgaz nici să mai dea un gemet, ceva. Într'o clipă a fost mort, făcut tot zdrobit!

Întîmplarea a făcut mare jale între lucrătorii români ce mai erau acolo, și fiindcă nenorocitul nu intrase ca membru în vre-una din Societățile de ajutorare și acum la cîștigul nenorocului n'avea cine-l ajuta, — au pus soții lui Români din mână în mână, cîte 5 dolari (cîte 25 cor.) de au făcut rost de cheltuelile de înmormîntare, care acolo sunt mari, și așa l'au îngropat pe cheltuiala lor de frați buni ai lui.

Întîmplarea e cu atît mai jalnică, cu cît după nenorocitul a rămas acasă nevastă cu 3 copii mici și părinți bătrîni, cari toți legau mari nădejdi că vor ajunge la noroc prin aceea că fiul și tata lor a mers în America la cîștig bun...

Despărțămîntul Orăștie al Asociațiunii, la Romos.

În carnevalul acesta Despărțămîntul Orăștie al Asociațiunii a început din nou a ținea prelegeri populare în comunele vecine. În 13 Faur și-a trimis prelegătorii în comuna fruntașă de lângă Orăștie, Romos.

Pe la oarele 2 p. m. Comitetul despărțămîntului, împreună cu trimisul Reuniunii economice dl Baicu, inv. dir., și cu câțiva tineri doritori de înaintarea culturii poporului, au sosit la Romos.

Prelegerea s'a ținut în biserică, care era ticsită de poporenii.

Părintele Adam Basaraba deschide adunarea, salutînd membrii comitetului cari și pe un timp neprimicios ca cel de azi, au eșit în comuna Romos, pentru a da învățături frumoase și folositoare poporului. Roagă pe cei de față a fi cu luare aminte la lucrurile frumoase ce le vor auzi. Ia cuvînt membrul din Comitetul Despărțămîntului, dl P. Manole, și își cetește schița sa despre viața și faptelele marelui Andreiu baron de Șaguna, înșirînd vrednicile lui pentru biserică și poporul român. Vorbește apoi dl N. Tănase, despre dări, începînd cu catastrul de pămînt, darea de pămînt, și așa mai departe; înșiră toate dările ce-l privesc pe plugar, temeiul după care

să măsoară acelea, — și alte lucruri de folos care e bine să le știe plătitorul de dări.

Urmează Dl C. Baicu ca trimisul Reuniunii economice, și într'un stil foarte popular, pe înțelesul tuturor, vorbește poporului despre folosul pomăritului și în deosebi de cultura prunilor. Prin vorbe populare și potrivite, prin asemănări bune, a știut ținea pe ascultători într'o încordare luare aminte. Vorbitorii au fost viu aplaudați și aclamați de popor.

Părintele Basaraba mulțumește apoi membrilor comitetului despărțământului pentru că au folosit ziua de azi a învățături frumoase poporului și astfel a ajuta la lucrarea cea mare, la scopul Asociațiunii: a ajunge la cultura poporului. Tot acum s'a împartit vre-o 80 fotografii de ale lui Șaguna între popor.

Cu acestea prelegerea s'a sfîrșit și poporul s'a împraștiat pentru a să întrunul din nou la școală, la Concertul dat sara de corul local.

Pela 1/2 8 ore seara multă lume să grămădește spre școală care ajunsă ticsită de public din sat și din jur.

Trimișii despărțământului încă s'au dus cu toți. Concertul începe cu cîntarea „Răsunet la Crișana” predat de corul țăranilor din loc, un cor foarte bun, care face fală comunei și laudă dirigentului lui, dl Sabin Saffa, învățător, care nu a cruțat nici o trudă ca corul să fie la culmea chemării. Dintre celelalte 4 cîntări care au urmat, mai mult a plăcut „Coasa” și „Nu-mi place, îmi place!” Aceasta din urmă la dorința publicului s'a repetat.

„Soldatul rănit dialog” predat de un fecior și o fată din loc, a fost reușit. „Triolog” predat de 3 copile din sat, a fost frumos; cuprinde multe învățături cumiști și îndrumări pentru a nu să mai ținea atîtea sărbători băbești. Al 2-lea triolog predat de 3 fete mai mari, încă a reușit.

După producțiune a urmat joc începînd cu Hora și urmat până în zori de zil

Ne-am depărtat dela Romos cu amintiri bune, văzînd că poporul ascultă de cârturarfi săi și aceștia își fac datorința de apostoli ai culturii la poporul lor!

Laudă vă aducem, fraților Romosani!

Gorespondență.

Un răspuns.

Nerău, 29 Ian. v. 1910.

În numărul 5 dela 21 Ianuarie v. (3 Februarie n.) 1910 a prețuitei „Libertatea”, să află un articol cu titlul: „Nu e bine așa”, în care să impută parohiei Nerău păcatul, că a dat zugrăvirea „măreței biserici” unui „strein”, „pentru-că acela a lăsat prețul mai jos cu cî-

teva sute de coroane”. Zice apoi scriitorul acelei notițe, că e „deosebire între lucru și lucru” și „conducerea bisericii n'are să se uite numai la preț!” și sfîrșește cu vorba: „mai multă inimă românească, fraților!”

Ca paroch al comunei Nerău îmi revine datorința a răspunde.

Biserica noastră în anul 1910 împlinește 100 ani dela edificarea ei și deci nouă, celor de azi, ne revine sfînta datorință a ne face anul 1910 an iubilare. Ce era dară să facem? Am ajuns la credința, că renovarea din lăuntru și din afară a bisericii, este singurul semn de evlavie față de ctitorii și strămoșii noștri. Renovarea din lăuntru o am făcut afirmătoare de simțul de jertfire a credincioșilor din mica parochie Nerău. Fondurile sfîntei biserici, — azi foarte modeste, — erau încă mici și nici nu voiam a ne atinge de ele. Șapte credincioși, din indemn propriu sau obligat a jertfi 3000 cor., iar restul să se acopere din o colectă întreprinsă între credincioșii din Nerău. Am cercat, și cu toate că roada anului 1909 a fost foarte slabă, am putut să adunăm până la 3000 cor. Aveam dară pentru renovarea din lăuntru, — asigurate 6000 cor.

Am purces deci la intruparea planului și am invitat mai mulți măestri, și români și streini, spre a ne face plan și preliminar de spese asupra lucrărilor de renovare. Tuturora le-am spus, că în comuna noastră mituire nu are loc! Noi ajutam cu toții, și mită nu așteptăm. Plătim cinstit, dar nu voim, după modul Indienilor, a fi „scalpiati”, ori mai românește: să ni-să tragă și pielea de pe ceafă. Însemn aici, că biserica noastră e foarte mică. Am primit de totul 7, zi: șapte oferte (s'au imbiat 7 inși cu planurile lor). Două dela doi Români și 5 dela streini. Declar sus și tare, că doream mult să dăm lucrul numai unui Român, dar voiam și aceea ca lucrul să fie făcut de un zugrav cu pregătiri academice (școale înalte). Voiam și doream aceasta, căci prin însași zugrăveală să hrănește simțul de evlavie al credincioșilor. Aveam dară două oferte și dela doi români. Unul cu pregătiri frumoase academice, ne cerea însă cu auritorul suma de peste 11 mii coroane; altul fără nici o pregătire, — pictor a la Nicula, — ne-a cerut și el 6000 coroane. Urmarea naturală apoi a fost, că am dat lucrul unui om cu pregătiri frumoase academice, care ni-a zugrăvit și aurit în mod artistic, și pe placul tuturor biserica, numai cu 6000 coroane.

Ar fi încă multe de zis în aceasta materie, dar încheiu. Inimă, — zice articolașul, — adaug eu însă, că: o inimă plină de iubire față de neam! Urmează deci că dacă pentru un ul „nu e bine așa”, pentru noi, cești din Nerău, chiar așa e bine, deși nouă ni-a părut

mai mult rău, că nu am putut face cum am fi dorit!

Silviu Bichiceanu,
paroch gr.-ort. român.

Am publicat notița la care răspunde părintele Bichiceanu, după o notiță de același fel din „Drapelul”, care fiind mai aproape de Nerău, credeam că știe bine cum stă lucrul. Așa fiind cum spune dl părinte Bichiceanu, aflăm și noi că în alt chip nu puteau purcede de cum au purces, și scoatem cu drag la iveală declarațiile dsale de caldă alipire la neam și de părere de rău că n'au putut avea pictor român! Ajute-le dar Dzeu să-și sârbeze cu pace și cu bine iubileul pentru care să pregătesc și pentru care frumos prinos au adus și aduc!

NOUTĂȚI

Balul mascat dela Orăștie, care are loc Sâmbătă sara în 19 Februar n., după interesul ce să arată față de el, va fi foarte reușit! Avem știri că vor veni și oaspeți mulți din jur și din orașele vecine.

Șugubeții arangeri pregătesc și o surprindere publicului: în sara balului, la orele 12 noaptea, va apare o foaie mare, umoristică, cu material foarte hazlu și cu știri din însuși balul în plinul lui!

„Ardeleana” și-a ținut Marți în 15 Febr. n. adunarea generală ordinară, după programul publicat. A fost o adunare pacnică, în care toate rapoartele și propunerile Direcțiunii s'au primit fără împotriviri și s'au reales cei 3 membri ieșiți din direcțiune prin sfîrșirea perioadei pe care fusese aleși (dnii Dr. I. Pop, Dr. S. Moldovan și Dr. R. Dobo). În timp de 1 oră adunarea s'a sfîrșit, acționarii arătîndu-și mulțumita pentru conducerea bună a trebilor băncii și dezvoltarea ei prin înființarea filialei la Petroșeni.

Asociațiunea națională Aradană invită **Balul Costumat** (Port național) care să va ținea la 3 Martie n. în sala hotelului „Crucea albă” din Arad. Balul să dă sub scutul și ocrotirea alor o mulțime de doamne române fruntașe din toată țara: dela Arad, Brașov, Sibiu, Brad, Budapesta, Orăștie, Abrud, Deva, Sisești, Viena, Lugoj, Dej, Biserica Albă, Făgăraș, Cluj, etc.

Va fi un bal ca mai rar, măreț, elegant și mai presus de toate românești! **Costumul național** va fi haina de sărbătoare! Foarte frumos! Venitul este destinat pentru „Reuniunea femeilor române din Arad și provința” spre scopul zidirei Internatului de fete în Arad.

Logodnă. Dșoara Villia Koditek și dl Nicolae Opincar din Orăștie, fidanțați. — Dorim noroc și fericire!

„Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei”, susținătoare atelierului de țesături dela Orăștie, a trimis membrilor Reuniunii următoarea:

Convocare. Pe bașa §§-lor 11. și 20., p. 8) din statute, membrele „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei”, împreună cu toți cei-ce doresc spriginirea și înaintarea Reuniunii noastre, prin aceasta să invită a lua parte la **adunarea generală**, ce să va ținea în Deva, la 27 Febr. 1910 la 3 ore d. a., în localitățile „Casinei române”.

Din ședința comitetului, ținută la 19 Dec. 1909. Elena Pop Hosszulongin, prezidentă, Dionisiu Ardelean, secretar.

Serată artistică la Oradea. Reuniunea română de cîntări „Hilaria” din Oradea-mare, invită la **Serata artistică** ce aranjează cu concursul grațios al Dșamnei Veturia Tritceanu, și al mai multor dame și domni din societatea Sibiiului, Joi, 10 Martie n. 1910 în sala mare (Vigadó) a hotelului „Vulturul negru”. Venitul curat să va trece la fondul reuniunii „Hilaria” și la masa studenților academici.

— Program: „Deșteptarea Bihorului”, versuri de Viorea din Bihor, „la Șezătoare” icoană din popor într'un act. cu un preludiviu. Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia. Muzică pe motive românești de Tib. Brediceanu. „Pui de lei”, cor bărbătesc de Ion Vidu, executat de reuniunea „Hilaria”.

Cununii. Dl Sabin Indrieșiu din Brad, și dșoara Elena Tisud din Cebea, vestesc serbarea cununiei lor Duminecă, în 14/27 Febr. în biserica gr.-or. din Cebea. Le dorim toată fericirea!

— Măriuța N. Henegariu și Nicolae D. Stanciu își serbează cununia lor în 7/20 Februarie în biserica română din Lacrăm. Să fie în cias cu noroc!

Bravura „pocăitului”.

Din Măscășul-ungureșc, (comit. Clujului) ni să scrie, ce să află și în acel sat câțiva „pocăiți”, care adecă își fac lege creștină nouă, despre care ei zic că-i mai bună și mai curată, ca asta a noastră, și în vreme ce legea noastră dă pace altor legi, că așa ne-a învățat Mîntuitorul, să fim îngăduitori față cu de aproapele nostru, să nu hulim pe nime pentru credința lui, — pe atunci pocăitul din casa țăranului nostru Ioan Pinte, un fecior luat de minte de atari „apostoli” streini, iacă ce-a făcut în numele legii sale celei nouă:

Când preotul nostru s'a dus, după legea și datina sfîntei noastre biserici, cu crucea, la casa creștinului și parohianului seu Ioan Pinte, dacă a intrat în casa lui cu cîntarea sfîntă și cu sfînta cruce, — feciorul pocăit din casă, nu s'a sculat de pe scaun, nici pălăria de pe cap nu și-a luat-o, ci a început

Arător de vânzare!

2 și 1/2 (doue și jumătate) jugăre de pământ, aflătoare în hotarul Oraștiei, în »Luncă«, să vînd din mână liberă!
Adresa vînzătorului o dă administrația foii. (628) 3—3

Colosală greșală

a făcut, cine n'a fost atent, și la durerile reumatice, la împunsături, săgetări, dureri de spate și șele, dureri de oase, în loc de veritabilul :-:

REPARATOR Kriegner

a folosit ceva imitații! Recomandăm dar de grabă ori-cărui bolnav de reumă și ori-cui, care suferă de boalele numite, pe urma răcelii ori curențului, să folosească îndată adevăratul

REPARATOR Kriegner

pe care îl prepară numai

Apoteca Kriegner, BUDAPEST
Baros u. 2.-

Așadar aci să se adreseze scrisorile de comande. O sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor. Pe posă franco 5 sticle mici 5 cor. sau 3 mari cu 6 cor. Acest leac distins și vechi e mai bun ca ori-ce franzbrantvein, că și după o singură frecare, vindecă, și nu numai alină, ci și înceată durerea.

La comande ai grijă la adresă, ca să nu capeți o imitație! (645) 1—3

ATENȚ!

4 perechi de ghetе (papuci) cu numai 8 coroane.

Din cauza îngrămădirii plăților mai multor fabrici mari, am fost încredințat să desfac un mare număr de ghetе (păpuci) sub prețul de fabricare! De-aceia eu vînd oricui 2 perechi de păpuci bărbătești și 2 perechi pentru femei, cu șinor, de piele, galoșați, negri ori bruni, cu tălpi de piele prinse tare cu cue, foarte eleganți, fasonul cel mai nou, mărimea după număr. Toate 4 perechile costă numai 8 coroane.

(646) Le trimite cu rambursă. 1—3

Exportul de ghetе P. Lust.

Krakau, 1/S.

Schimbul iertat sau și banii napoi.

Josef Bumbala
in Frankstadt a/R (Mähren) ofere cu prețurile de fabrică, direct privaților cu rambursă: Pinză patentă, Covoare de pat, Șifonuri, Damast de mătasă, Țesetură de Rumburg și alți articli de țesătorie!
Mustre și catalog, franco. — Multe scrisori de mulțumită. Lucea cu 300 răsboaie!
(649) 1—13

Picături de stomac BRADY!
provăzute cu marca Sfta Maria dela Mariaczell, căror poporul le zice picături de stomac de Mariaczell, s'au valorat de 30 ani așa, că nu pot lipsi din nici o casă. Efect minunat la durere de stomac, ardere și zgirciuri de stomac, infundare, durere de cap, vomare, nesomn, lipsă de sînge, etc.
S' capătă în toate farmaciile. — O sticlă mare 1 cor. 40 fleri, o sticlă mică 30 fleri; 6 sticle 5 cor.; 3 sticle duple 4 cor. 50 fleri, franco, trimite preparatorul
C. BRADY, „Regala Ungarilor“, Wien, I., Fleischmarkt I. (depot 241).
Grijiți să fiți marca Fecioara Maria dela Mariaczell, pe pachetărea roșie și subscrierea de pe chipul de alături.
(606) 4-20

„ZLAGNEANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Zlagna.

CONVOCARE

Domnii acționari ai Institutului de credit și economii „ZLAGNEANA“, societate pe acții, să convoacă prin aceasta la

a XII-a adunare generală ordinară, pe Sâmbătă, în 5 Martie st. n. 1910, eventual pe Sâmbătă, în 12 Martie 1910, la orele 10 a. m., în localul școlii române gr.-or. din Zlagna, cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Împărțirea profitului curat și darea absolutorului.
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1910.

4. Modificarea §-lui 10 din statute conform deciziei tribunalului reg. Nr. 10.199—909 k.
5. Cumpărare de realități.
6. Alegerea unui membru în direcțiune ieșit prin vechimea funcțiunii sale.

Acei Domni acționari, cari voesc a participa cu vot decisiv la adunarea generală, sunt poțiti a-și depune, cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, acțiunile scrise pe numele lor, respective pe numele acelora, pe cari îi reprezintă, precum și documentele de pleni-potență, la cassa societății în Zlagna. Acțiunile să pot depune și la: »Albina« în Sibiu, la »Victoria« în Arad, la »Făgețana« în Făget, la »Auraria« în Abrud, la »Detunata« în Bucium și la »Buciumana« în Bucium-Poeni.

Zlagna, la 10 Faur st. n. 1910.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVE CONTUL BILANȚ încheiat la 31 Decemvrie 1909. PASIVE

Numerar	K 3.620·50	Capital social:	
Cambii în portfel	411.950—	emisiunea I.	K 50.000—
Imprumuturi hipotecare	37.240—	emisiunea II.	39.344— K 89.344—
Imprumuturi pe obligațiuni	401—	Fond de rezervă	29.817·69
Realități	2.076·94	Depuneri spre fructificare	161.954·84
Hîrtii de valoare:		Cambii reescomptate	156.427—
a) acții dela bănci	K 2.800—	Imprumuturi hipotecare cedate	6.800—
b) efecte publice	7.450—	Cont-corent	9.792·13
Magazin de cereale:		Interese tranzitorii	8.290·85
a) grîu	K 4.013·93	Dividendă nereclamată	240·50
b) porumb	1.233·16	Pro-Diversi	1.249·97
c) ovăs	623·22	Creditori	1.900·64
Conturi-corente	3.017·50	Scopuri de binefacere	191·42
Interese tranzitorii	2.128·40	Venit curat	11.099·61
Mobilierul institutului	K 155—		
după amortizare	55—		
Mobilierul magazinului	454—		
	K 477.108·65		K 477.108·65

SPESE CONTUL PERDERE ȘI PROFIT VENITE

Interese de reescompt	K 9.522·45	Interese de escompt.	K 36.027·44
Interese de depuneri	8.837·20	Interese hipotecare	1.864·57
Inter. fondului de rezerv.	1.145—	Interese de obligațiuni	46·45 K 37.938·46
Inter. la împrumut. hipotecare cedate	200·65	Proviziuni	4.950·03
Inter. după a II-a emis.	74·28	Venite după efecte	165·24
Interese de cont-corent	27·18 K 19.806·76		
Dare erarială și comun.	K 3.687·39		
Dare de interese	883·72		
Salare	3.850—		
Marce de prezență	1.579—		
Chirie	600—		
Porto	195·32		
Amortizări:			
a) din mobilar	K 55—		
b) difer. de curs la efecte	50—		
c) pretenziuni dubioase	334·22		
Competință de timbru	35·20		
Spese de birou	877·51		
Venit curat	11.099·61		
	K 43.053·73		K 43.053·73

Zlatna, la 31 Decemvrie 1909.
DIRECȚIUNEA:
Emanuel Beșa m. p., director. Nicolae Olariu m. p., comptabil.
Nicolae Cristea m. p., președinte. Petru Popoviciu m. p. Victor Damian m. p.
Dumitru Mogașiu m. p. Stefan Corpade a Anii m. p. Petru Presecan m. p. Iosif Magda m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

(642) 1—1 Zlatna, la 10 Februarie 1910.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Alex. Băieșan m. p., președinte. Ioan Ursa m. p. I. Lucăcel m. p. Dion. Costea m. p. Ioan Fodorean m. p.

„POPORUL“
 institut de credit în Seliște
 acordă împrumuturi hipotecare (pe întabulare) cu 7% iar alte feluri de împrumuturi cu 8% fără alte adausuri, fără proviziuni!

Pentru Sebeșul-săsesc și jur mijlocește împrumuturile hipotecare de **Dr. Dumitru Stefan**, avocat, Sas-Sebeș.

„POPORUL“
 inst. de credit și economii, Seliște
 Szelistye, (Szeben m.)
 (621) 3-10

Bäck Karoly és fia
 fabricant de țigle și proprietar de ferestre și mori cu abur, în **Soborșin**.

Recomandă tot felul de lucruri pregătite din lemn de brad, precum: scinduri de brad, lațuri, grinzi pentru edificări, — tot asemenea produce țiglă de tot felul, horgită și nehorgită! Cumpără tot felul de lemne de brad, de goronsau alt soi, în cantități mari și mici! Să angajează chiar și pentru tăiatul aceloră în pădure, oferind prețuri convenabile!

Căsătorie. Doi frați, unul măestru lăcătuș și de mașini, altul rotar, tineri români, unul de 24 altul de 26 ani, — doresc să se căsătorească, și, în lipsa de cunoștință, caută pe calea aceasta două fete potrivite lor, domnișoare ori fiice de țăran mai inteligente. Ei s'ar duce cu atelierul (lucrătoria) lor la oraș ori la sat mai mare, unde ar avea nădejdi de a le merge bine. Și-ar purta meseriile în »companie« (în legătură unul cu altul). (630) 3-3

Fetele cari ar dori căsătorie cu ei și a-i ajuta în ajungerea cu bine a țintei lor frumoase, să ceară adresa fraților la administrația foii.

Cine dorește călătorie
 — bună și iute —
 — de plăcere —
 în
6 zile
 la **America**

acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp.

Cancelarie românească

HAMBURG

Raboisen 30.

(600) 7-26

„AGRICOLA“ societate economică pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad)

CAPITAL 100.000 cor. DEPUNERI 300.000 cor.

Primește spre păstrare și creștere depuneri, după cari plătește

6%

interese. Darea după depuneri încă o plătește institutul. — Depuneri până la **2000 cor.** să pot ridica ori-când dela cassă, fără altă înștiințare de mai nainte.

= Cumpără și vinde întregi sau parțelate *moști*, mari și mici.

= Vinde și cumpără tot felul de *bucate!*

= Mijlocește cumpărări și vânzări de *mașini economice*, produse (rod de tot felul).

= Dă *împrumuturi* de ori-ce soi: pe cambii, obligațiuni, întabulări, zălogiri (amanete).

= Toate aceste lucrări le isprăvește repede și cinstit, culant, fie că i-să cer în persoană, fie prin postă.

= Dă *avanzuri* (împrumută înainte) pe rodul de *bucate*, pe produse, — iar' în jurul Hunedoarei dă și împrumuturi pe vite!

— E întâia bancă, care pe lângă împrumuturile obicinuite de bani, a început a lucra și cu *bucate*, ferind poporul de rind de specula prea neomenoasă, și a început a da micilor economi împrumuturi în zilele de lipsă, pe roada din câmp, și pe vite!

(463) 20—

Direcțiunea.

Ce este Electro-Vitalizerul?

Mulți văd acest anunț fără să-l cetească, multă lume privește anunțurile cu nepăsare, simțind un fel de frică de tot ce este nou. Și totuși a trecut de mult vremea, cind să credea că un lucru bun nu are lipsă de reclamă. Inzadar vom avea lucruri bune, dacă nu le vom face cunoscute publicului! Noi publicăm zilnic, izbâzile minunate ajunse de aparatul Electro-Vitalizer, căci zilnic crește numărul credincioșilor acestei vindecări și totuși sunt încă mulți suferinzi, cari nu au auzit de acest aparat și nu-l folosesc. — *Slăbiciunea generală nevoasă, slăbiciunea sexuală, bolile reumatice, bolile nevoase de stomac și de inimă, nevragiile, durerile de cap și de spate, vijăiala în urechi precum și semnele neurasteniei și isteriei*, să vindecă mai natural cu ajutorul electricității. Cerind pe o carte postală institutului nostru, primiți *gratis și franco* o carte frumoasă ilustrată în care găsiți descrierile tuturor boalelor, care să pot vindeca bine cu acest metod și succesele de până acum cu aparatul „ELECTRO-VITALIZER“.

Institutul de ord. medicală ELECTRO-VITALIZER BUDAPESTA, Károly körut 2, félem 51

Serisoare de mulțumire.

Ion Ilie, zidar *Itteu* (Arad m.) scrie la 28 Aug. 1909: Dle Doctor! Cu bucurie vestesc, că durerile mele din jurul inimii au perit, după folosirea de 6 luni a aparatului Electro-Vitalizer. Scaunul mi-s'a regulat, mersul mi-s'a înlesnit, pot călători pe jos, cu trăsura, cu bicicleta; am început iarăși lucrul zidăritului, pot să mă odihnesc bine, ceea-ce odinioară perdusem în total, nu mai sunt vecinic iritat, nici am spaimă ca mai nainte. Pot să documentez oricui mi-s'ar adresa, cele spuse mai sus.

Cupon pentru carte gratis! Tao-1 și trimite!

Inst. medical „Electro-Vitalizer“
 Budapest IV. Károly k. 2. félemel. 51.

Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele .....

Comuna și posta .....

(628) 2-2

PRIMA INTREPRINDERE DE MOTOARĂ ROMÂNĂ

EUGEN NICOLA, Blaj — Balázsfalva

Motoare, cu gaz și benzin; *locomobile* cu benzin cari s'au dovedit de foarte bune, le recomand cit să poate de călduros tuturor economilor nostri! Mașinile de trierat le liferez dela renumita firmă *Hofher și Schrantz*, pe care o reprezentez în Ardeal. Apoi mașini fabricațiune proprie! Plugurile originale „*NICOLA*“ sunt recunoscute ca cele mai bune pluguri! Mașini de imblătit cu cai ori cu mâna! Mașini de cernut (ciur) sistemul cel mai nou! Triere, mașini de tăiat nutreț și napi, mașini de sămănat grlu și cucuruz, mașini de săpat cucuruz, mașini de secerat și cosit, precum și *ori ce soi de mașini economice*, să pot comanda dela această firmă, pe lângă prețuri moderate și condițiuni de plată favorabil.

Primește *instalațiuni de mori* cu motoare de gaz sau benzin! Cine dorește să-și cumpere mașini de vapor, de benzin sau altfel de mașini, să se adreseze la **Eugen Nicola în Blaj.** Mașini de imblătit mlinate cu vapor, folosite, însă în stare bună, să dau pe garanță ca și cele nouă, însă cu mult mai ieftine!

Trimit *gratis* oferte și deslușiri, pentru ori-ce mașini! Preț-curent franco și *gratis*.

Sprîjiniți industria română!

(624) 3-10